

# Toekomstverkenning brandveiligheid



*De wereld om ons heen verandert snel. Allerlei ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld demografie, woningbouw, gezondheid en technologie zorgen ervoor dat de samenleving er over twee decennia anders uit zal zien dan nu het geval is. Het ligt voor de hand dat hierdoor de uitdagingen op het gebied van brandveiligheid ook zullen veranderen. Om hierop te anticiperen is het belangrijk om meer zicht te krijgen op wat ons te wachten staat.*

Het lectoraat Brandpreventie van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) heeft, samen met een brede groep van deskundigen op allerlei terreinen, met een speciale onderzoeksmethode verkend welke ontwikkelingen de brandveiligheid mogelijk gaan beïnvloeden. Iedereen die beleidsmatig of anderszins te maken heeft met brandveiligheid, kan zijn of haar voordeel doen met deze toekomstverwachting, om vervolgens op basis hiervan zinvolle vervolgstappen te kunnen zetten. Hieronder staan een aantal belangrijke ontwikkelingen die uit het onderzoek naar voren kwamen.

### **Toename kwetsbare personen**

Geconstateerd is dat er verschillende kwetsbare groepen te onderscheiden zijn en dat elke groep haar eigen problematiek heeft, maar dat er ook sprake kan zijn van overlap in problematiek. Mensen die tot een kwetsbare groep behoren hebben



bovendien vaak te maken met meervoudige problematiek, waarbij brandveiligheid vaak niet de hoogste prioriteit krijgt. Voor verminderd zelfredzamen kan de vluchtveiligheid bij brand problematisch worden. Er zijn aanwijzingen dat de financieel en sociaal zwakkere groep in de maatschappij de komende jaren groter zal worden.

### **Energietransitie**

Met betrekking tot de energietransitie bieden nieuwe energiebronnen ontegenzeggelijk voordelen ten aanzien van de (brand)veiligheid. Anderszijds wordt de situatie complexer, krijgen mensen meer installaties in huis die wellicht brandgevaarlijker zijn, en neemt de complexiteit van brandbestrijding toe met de toename van de diversiteit aan energiebronnen voor verwarming van gebouwen en aandrijving van voertuigen. De wet- en regelgeving loopt achter op deze ontwikkelingen. Door de energietransitie worden gebouwen steeds energiezuiniger gebouwd. De eisen die aan de energiezuinigheid van gebouwen worden gesteld, hebben tegengestelde effecten op de brandveiligheid. Zo zorgt de luchtdichtheid van dergelijke gebouwen

ervoor dat branden snel gesmoord worden, en dus niet gemakkelijk overslaan naar andere ruimtes of gebouwen. Het voorkomen van brandoverslag is één van de doelstellingen van de Nederlandse brandveiligheidsregelgeving. Maar diezelfde luchtdichtheid zorgt er ook voor dat er meer drukopbouw plaatsvindt (waardoor toedraaiende deuren moeilijker te openen zijn) en er minder zuurstof beschikbaar is. Daardoor worden personen in het brandende pand sneller slachtoffer. Dit is in strijd met de andere doelstelling van de Nederlandse brandveiligheidsregelgeving, namelijk het voorkomen van



slachtoffers. Bovendien werken de eisen ten aanzien van gevelisolatie in de hand dat meer dan voorheen met brandbaar materiaal wordt gewerkt, waardoor de kans op brand, branduitbreiding en brandoverslag groter wordt.

### **Toename slimme technologie**

De toename van slimme technologieën kan de brandveiligheid bevorderen. Maar, bij de toename van niet zelfredzamen en door de potentiële ontstekings-bronnen kan dit ook een negatieve invloed hebben. Brandveiligheid moet daarom bij nieuwe ontwikkelingen altijd een punt van aandacht zijn.

### **Klimaatverandering**

Het KNMI geeft aan dat klimaatverandering een toename van het aantal natuurbranden tot gevolg heeft (KNMI, 2015). Op veel plaatsen in Nederland zijn woningen in bossen of andere natuurgebieden gesitueerd. Een natuurbrandrisico raakt in dat geval ook aan de brandveiligheid van de woonomgeving. Het is niet zeker of klimaatverandering ook andere directe gevolgen heeft voor brandveiligheid. Wel is het zo dat



verwacht wordt dat onweersbuien in frequentie en intensiteit zullen toenemen. Mogelijk dat de hiermee gepaard gaande blikseminslagen de brandveiligheid negatief beïnvloeden.

## Veranderingen in verantwoordelijkheid

De relatie overheid-burger is aan het veranderen. Het vertrouwen in de overheid neemt af. In het kader van 'deregulering' krijgen en nemen burgers steeds meer eigen verantwoordelijkheid en participeren zij op tal van maatschappelijke gebieden. Burgers nemen niet alleen verantwoordelijkheid voor zichzelf en elkaar, maar in toenemende mate ook voor het welzijn van dieren en voor het klimaat (energietransitie). Daarnaast biedt het wettelijk kader steeds meer ruimte voor het indienen van schadeclaims wanneer burgers zich (individueel of collectief) benadeeld voelen door het doen of laten van andere burgers of bedrijven. Dit zou een stimulans kunnen zijn tot het nemen van meer verantwoordelijkheid voor brandveiligheid, aangezien brandveiligheid niet alleen het individu betreft, maar ook zijn directe omgeving en zelfs de maatschappij als geheel. En hoewel er al vele jaren sprake is van een streven naar deregulering, wordt op sommige gebieden juist gepleit voor meer regulering, bijvoorbeeld ten aanzien van de brandveiligheid van veestallen.

Deze factsheet is gebaseerd op de publicatie *Toekomstverkenning brandveiligheid* (IFV, 2019). U kunt het rapport downloaden op [www.ifv.nl](http://www.ifv.nl)

Beelden: IFV, Shutterstock, Pxhere

Voor het dossier Brandpreventie & Fire Safety Engineering zie [www.ifv.nl/kennisplein](http://www.ifv.nl/kennisplein)  
Voor het lectoraat Brandpreventie zie [www.ifv.nl/lectoraatbrandpreventie](http://www.ifv.nl/lectoraatbrandpreventie)

Instituut Fysieke Veiligheid, september 2019